

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Iure patronatus. Consilium CCCCLXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

D. Henricum vanden Roye de dicto beneficio provifum per Ordinarium loci iure devoluto ex lapfu temporis quatuor mēfium poft vacationem hujus beneficii, ex caufa privationis per fententiam Ordinarii, adverfus D. Regnerum de Blanchés Dames noviffimum Rectorem dicti beneficii; nullā factā ad illam alicujus idonee perfonae praefentatione intra hoc tempus per patronum ejufdem beneficii.

2. Cujus patroni negligentiam dictus D. Hubertus avertere conatur per illius ignorantiam de vacatione hujus beneficii ex praedicta caufa: qua ignorantia praeterquam quod nihil prodeffe videatur, ut jam dictum eft, planē improbabilis eft: tum ex eo, quod fententia non occulte, fed publice, poft legitimam caufae cognitionem lata, manifeftum & notorium fecerit: *c. fin. De cohabit. cler. & mulier.* tum quod per literas ultiores adverfus dictam D. Regnerum ad valvas Ecclefiae loci beneficii publicatas, omnibus fatis innouit hanc fententia, *c. fin. & ibi DD. De eo qui nū. in poffeff.* ideoque ignorantia illius, quod publice notum fuit, praetexti non poffit nifi improbabiliter: quia lata culpa adfcribitur ignorare quod vulgo fcitur, & omnes intelligunt, *l. Cedere diem §. ult. l. Late De verb. fignif.* Id autem omnes intelligere cenfentur, quod ita publice femel praefcriptum, multo magis etiam in iudicio declaratum fuit, *l. Sed etji populus §. de quo palam De injur. actione.*

Proinde etiam hac in parte ad fufinendam ignorantiam dicti patroni, & excufandam ejus negligentiam nihil prodeft, quod D. Regnerus, non obftante hac fententia, in poffeffione ejufdem beneficii permanferit ufque ad finem vitae fuae. Nam etfi id forte probabiliter allegari poffet, fi in longinqua aliqua regione, fententia lata fuiffet, non potest tamen perinde in hoc cafu, ex vicinitate loci, in quo lata fuit fententia, accedente praefertim ex eadem, publica ultiorum cenfurarum executione & publicatione, *d. §. de quo palam*; omniumque minime id dici potest, cum per specialem claufulam poffeffor beneficio ipfo fuerit privatus, *Lapud d. alleg. 68. verfic. ad quartam quaeftionem*: ita ut ex concurfu horum evidentiū detegatur contumacia & malitia D. Regneri, non parentis fententiae Iudicis; qui fic remanendo in eodem contra auctoritatem fententiae, pro intrufo ex eo tempore habebatur. * Qui enim depositus feu privatus per fententiam Iudicis, manet in poffeffione beneficii, intrufus habetur, *vel. in c. Veniens nu. 3. De accufat. Gigas in tract. de intruso nu. 8. Rebuff. in praxi benef. tit. de fuffragat. colligitur. Gliff. 4. nu. 10.* etiamfi Iudex, qui fententiam depofitionis feu privationis pronuntiavit, id fciat: hujufmodi enim Iudicis fcientia & tolerantia jus non immutat; fed praeponderante poffefforis contumacia malitia, fententia effectum fuum femper retinet. Quemadmodum ipfe Iudex cum, quem per fententiam privavit, adverfus eam reftituere aut depositum feu privatum beneficium eidem conferre non poffet; cum adverfus fuam fententiam non ipfe; fed folus Papa reftituere poffit, *l. 1. §. hac epiftola De quaeft. l. Divi fratres De ponis, Rebuff. in praxi benef. tit. de non promov. intra annum num. 82.* Et ut aliquo modo praetexti & excufari poffet

ignorantia patroni, non potest tamen idem fieri quoad D. Hubertum, qui exactam fcientiam hujufmodi depofitionis & privationis habuit; non tantum ex eo, quod in caufa inquisitionis contra D. Regnerum testimonium dixerit, fed ex ea quoque quod idem D. Hubertus nomine procuratorio pro praefato Henrico poffeffionem hujus beneficii ex collatione Ordinarii iure devoluto facta acceperit: ita ut dolo malo patronum poftea induxerit ad hanc pofteriorem praefentationem, fuppreffa collatione per dictum Henricum obtenta. Neque enim ei tam prodeffe debet patroni ignorantia, quam nocere propria fcientia: ut regulariter fcientia unius, per alterius ignorantiam non excufatur aut purgatur, *Albericus & Lafen in l. barbarus De offic. praet.*

Noviffimē ut iufta utriufque & patroni, & dicti D. Huberti ignorantia hic poffit praetexti & excufari; ftare tamen adhuc non potest hac, quam D. Hubertus praetextit, praefentatio fpecialiter facta ex vacatione per mortem D. Regneri; ex qua non vacavit hoc beneficium, fed dicta depofitionis fententia: ita ut nihil feciffe intelligatur, confrendo ex eo modo, qui non evenit; & exprimendo certum modum, ad eum fe reftinxiffe, nec alium intellexiffe cenfetur, *c. Susceptum De reftit. lib. 6.* Ita ut manifeftum quoque fit, dictum patronum, ne quidem ex die, quo notitiam dictae vacationis ex privatione diffimulare non potest, iure fuo patronatus ufum esse: & fic quoque res vertitur: fiat firma collatio iure devoluto per Ordinarium dicto Henrico facta.

De iure patronatus.

S V M M A R I U M.

Patronus intra quod tempus conferre debeat.

1. Patronus laicus intra quatuor mēfes praefentare debet.
2. Patrono intra quadrimēstre non praefentante collatio devolvitur ad fuperiorem Ecclefiafticum.
3. Patronus debito tempore non praefentans mortem non purgat.
4. Patronus intra quadrimēstre non conferendo, an in confcientia obligetur.
5. Miffa celebrande cura ad quem pertineat, & quo loco fieri debeat.
6. Beneficii collatio fub conditione vel cum diminutione fieri non potest.
7. Beneficiarius beneficii usufructuarius est.
8. Papa omnium beneficiorum dominus ex absoluta potestate.
9. Beneficiandus in collatione quibus pactis obstringi poffit.
10. Papa beneficiorum ftatum & qualitatem immutat.
11. Beneficii collatio debet esse libera.
12. Abbatia conferri fic non potest, ut alteri inde pensio fervetur.
13. Congrua portio unde assignanda, & ubi petenda.

CONSILIUM CCCCLXXII.

ORDINEM quaestionum in literis Illustris D. Comitiss de Lalaing propofitarum fequentes, ad primam quaeritur, an amplius differri poffit collatio duorum castraliū benefici-

- beneficiorum de iure patronatus, Gratia fuit in loco de L. existentium, & à suis prædecessoribus fundatorum? hoc in primis respondemus, simpliciter ad eam responderi non posse; quia non sit expressum, quamdiu huiusmodi beneficia vacaverint. * Si enim jam pridem vacaverint, & necdum à die vacationis quatuor menses lapsi sunt, poterit differri collatio, usque ad finem seu ultimum diem quadrimestris: est enim hoc ius patronatus laici, c. fin. §. 1. De iure patron. lib. 6. * Si quadrimestre lapsus est, jam exiit Dominus Comes ab omni potestate conferendi seu præsentandi ad illa beneficia; estque illa devoluta ad Episcopum loci, seu eum, qui horum beneficiorum institutionem habet; live sit hic Archidiaconus, sive Decanus ruralis, Gloss. in Clem. unica in V. dispositionem De supplen. neglig. præl. * Ita ut collatio seu præsentatio post tempus quatuor mensium à patrono facta, nullius sit momenti; cum hic moras purgare non liceat, etiam si primo die post quatuor menses fiat præsentatio, c. 2. De concess. praben. & ibi Gloss. & Doct. Consultum itaque erit pro plena securitate, ut ab Episcopo loci, ad quem devoluta sit conferendi potestas, obtineatur facultas iure illius conferendi; quod fieri potest, notat. in c. cum Vintonensi De elect. & sine difficultate impetratum iri speratur.
4. Conscientia scrupulum, propter dilationem huiusmodi collationis, Domino Comiti iniicere non possumus: est enim huiusmodi negligentia non eius generis, quæ in conscientia omnino obliget; cum per superiorem, ad cuius officium id pertinet, suppleri possit, d. Clem. 1. De supplen. neglig. præl. & culpa, quæ in ea negligentia versatur, purgatur seu puniatur penâ devolutionis ad superiorem; ut alia pena infligenda non sit. *
5. Quemadmodum etiam in illo, quod interea, quam vacaverunt dicta duo beneficia, Missæ ex mandato Illustris Domini Comitis celebratæ sint alio loco, quam quo beneficia fundata sunt: nam cum procuratio celebrandarum huiusmodi Missarum ad illius Gratiam non pertinuerit, non potuit vel omittendo, vel non recte procurando peccare. Quamvis interim hoc verum sit, celebrationem Missarum alio loco factam, si in debito loco fieri potuerint, non prodesse ei, qui certo loco eas facere debuit, l. 1. l. 1. Is qui certo De eo quod certo loco. Incumbet itaque reparatio illius eis, quibus de huiusmodi beneficiis providebitur, ut ex fructibus, qui tempore vacationis cedent, vel cesserunt, celebrentur istæ Missæ, per multorum fortè negligentiam omissæ. Nam ut mediis temporis fructus successoribus in beneficio non patrono debentur, c. Quia sepe, De elect. lib. 6. ita quoque beneficia onera ad eum referri debent. Cum ergo ad patronum nihil amplius pertineat, quam ius præsentandi, quæ & ipsa facultas est, non necessitas, ministerii autem sacri, & eorum, quæ circa illud versantur, procuratio & conservatio ad Episcopum, Archidiaconum, vel Decanum ruralem spectet, qui ad hanc Missarum celebrationem oculum adiacere debuerunt; & non adiciendo peccare potuerunt; nihil est, quod ad Domini Comitis conscientiam referri debeat.
6. Ad secundam questionem de collatione seu

præsentatione sub conditione faciendâ, paucis respondetur negativè, quod non. Debet enim omnis beneficii collatio esse pura ac simplex, & minime conditionalis, c. 2. & ibi Gloss. De elect. lib. 6. Et præterea sine ulla diminutione conferri debent beneficia Ecclesiastica, iur. Ut eccles. benef. sine diminut. confer. Consultum tamen erit, ut nunc statim Dominus Comes ordinet, quod animo concepit, & ab ipsis, quibus de his beneficiis providebit, speciale procuratorium accipiat, in quo constituentur procuratores in Romana Curia ad consentiendum in transformationem seu ordinationem, quam præfatus Dominus Comes fieri cupit auctoritate Papæ: nam illa ordinatio, quantumvis pia & utilis, nunquam vires obtinebit, nisi accedente confirmatione Pontificis; aut saltem Ordinarii loci, sed magis Pontificis, propter jurisdictionis & potestatis maiorem certitudinem, c. Significatum & ibi Panor. De praben. c. Ad apostolicam De simonia: quæ cum obtenta erit, prædictos provisos, & eorum in perpetuum successores, obstringet & obligabit. Et ut plenissima sit securitas, constituentur irrevocabiles procuratores ad huiusmodi beneficia quancumque simpliciter, vel ex causa ad manus Patroni resignanda: Ita enim constringentur ex priore illo consensu per præfatum prius procuratorium de consensu in Romana Curia præstando perseverare: alioqui certè si his cautionibus non prospiciatur, collatione facta, ac institutis collatoriis, eis invitis nihil in re præfenti, licet bene in futurum, obtineri possit. * Collatio- 7 ne enim facta simpliciter, provisos efficitur beneficii, durante vita sua, quodammodo dominus, aut saltem usufructuarius, c. fin. & ibi Gloss. De penul. cler. c. 2. De donat. cui invito circa rem, cuius est dominus aut usufructuarius, ad petitionem patroni nihil statui possit, quod ipsi incommo- dum aliquod adferret, l. sed etsi quid 1. §. penult. & ult. cum l. seq. De usufr. * ne quidem ex ordina- 8 ria Pontificis potestate, Panor. in c. Ad audientiam 1. De eccles. adf. quamvis ex supræma & absoluta potestate, quæ dicitur omnium beneficiorum liberam habere dispositionem, iis etiam invitis id facere possit, Clem. 1. & ibi DD. Ut lue pendente, cum eadem beneficia ipsi sic auferre possit: quod tamen difficillimè impetratur.

Hoc quoque non inutile erit, si collatorii, hoc est, quibus de his beneficiis providebitur, iurejurando sese adstringant, statim post collationem seu institutionem, de servanda nova ordinatione, simul atque à Pontifice ratificata, vel confirmata erit: quæ pactio illicita non erit, argum. d. c. Significatum, c. fin. & ibi Doct. De his quæ sunt à maiori parte cap. c. Si propter & ibi Doct. De rescript. lib. 6. cum quotidie eveniat, in consensu scilicet de pensionem sub beneplacito sedis Apostolicæ solvenda.

Nam ut hoc addamus, dubitatio nulla est, 10 quin accedente possessorum consensu, hunc Illustris Domini Comitis bonum & pium conceptum sit approbaturus & confirmaturus Pontifex: qui cathedrales Ecclesias erigit in Metropolitanas; regulares facit seculares; simplex beneficium facit curatum; curatam Ecclesiam commutat in collegiatam, d. c. Ad audientiam 1. c. 1. Ne sede vacante, c. Quod translationem & ibi Gloss. De offic. legati; imò

Ecclesias & beneficia de uno loco in alium transfert, *can. si quis Episcopus VII. q. 1. c. penult. & ult. De translat. Episcop. c. Nisi De off. legati.*

11 Ad tertiam quaestionem facilis est responsio, quod volente & consentiente Domina Abbatisa, id auctoritates sedis Apostolicæ constitui possit, ut ius præsentandi tres vel quatuor idoneos ad illam parochialem Ecclesiam, ex quibus Abbatisa unum eligat, pertineat ad Cancellarium Universitatis Lovaniensis pro tempore, seu ad Collegium sacre Theologiæ; imò etiam ut unus tantum per eos præsentetur; cui Abbatisa teneatur illam Ecclesiam conferre, & alterius illi, ad quem pertinet ius institutionis, præsentare. Quamvis alioqui omnis collatio debeat esse libera, sine aliqua coactione, *c. 2. de his que vi metusve causæ fiunt. Quæ tamen in re quia latet alienationis species, totius Monasterii seu Conventus consensus, cum tractatu præcedente, erit necessarius, Extravag. De reb. Eccles. non alienari, per tot.* alioquin enim futura Abbatisa posset eam immutationem postea impugnare; interim citra Abbatisæ consensum, id à Pontifice obtineri non poterit, nisi absoluta potestate uti vellet, ad quod difficulter inducitur.

12 Quod in postrema quaestione ponitur, obtineri non poterit: neque enim sic conferri posset Abbatisa, ut alteri super illa pensio reservaretur *d. c. Quia sæpe de elect. lib. 6.* neque id facile admitteret Pontifex. * Sed tamen superest aliud ordinarium remedium, quo Rectori dictæ Ecclesiæ succurri posset, si non sufficiant ad illius honestam exhibitionem & alimenta, quos nunc deputatos habet redditus, cum obventionibus, & quotidiano lucro ex oblationibus, funeralibus, & sacramentorum administratione: ius scilicet petendæ congruæ portionis ab eo, qui decimas loci ubi dicta Ecclesia parochialis sita est, sive sit ipsa Abbatisa Collatrix, sive alius, *c. De monachis De prob. c. Sic ut de supplen. neglig. prelat.* Quæ congruæ portionis assignatio coram Ordinario loci peti poterit, *c. fin. §. ubi autem De decim. lib. 6. Clem. 1. De iure patron. implorato ipsius nobili officio, Conc. Trid. sess. 24. de reformat. c. 13. vers. in parochialibus.*

13 Quibus arbitramur ad omnes per illustrem Dominum Comitem propositas quaestiones esse responsum sufficienter.

De iure patronatus.

S V M M A R I V M.

Patrono non conferente devolutio fit ad superiorem.

1. Patronus lapsus quadrimestri cadit à iure præsentandi.
2. Devolutio collationis fit ad Ordinarium superiorem.
3. Vacationis ignorantia præsumitur.
4. 7. Modus vacationis falsus in collatione vel præsentatione expressus nocet.
5. Publice quod fit ab omnibus sciri præsumitur.
6. Patronus moram purgare non potest lapsus quadrimestri.

CONSILIUM CCCCLXXIII.

Vide sup. & iunge Conf. 471. ejusdem materiæ.

V I S I S his, quæ ultrò citroque dicta ac proposita sunt in causa mantenentia inter Henricum filium Hencici vanden Roye Impetrantem, & desuper possessione Altaris nostræ

Domina in parochiali Ecclesia Sancti Stephani, contra Magistrum Hubertum du Chesne Opponentem; videtur nobis potiore loco esse dictus Henricus: non tantum quod diu ante Opponentem nactus sit hujus beneficii possessionem, & tempore interdicti in illius possessione fuerit, §. *quorum Instit. De interdictis*; sed etiam quia titulo quoque potior sit: * ob id, quod Opponens ius suum fundet in præsentatione patronæ laicæ, & institutione ex illa obtenta; quodque eadem patrona eo tempore præsentaverit, quo ius præsentandi amiserat; hoc est post lapsum quatuor mensium (qui patrono laico ad præsentandum tantum competunt) quo lapsus patronus de contemptu agere non potest ad cassationem provisionis seu collationis per superiorem factæ; quia negligentia sua se exclusit, *Cardinal. in Clem. 1. De supplen. neglig. prelat. nu. 9. Panorm. in diffut. sua §. nu. 7.* Sic ut oppositio, quam in hac eadem causa facit Domina Barbara B. patrona hujus beneficii, sit temeraria & minime receptibilis: quia si non perpetuo, saltem pro illa vice non conferendo intra tempus præscriptum, ius suum patronatus amittit, *c. Consultationibus De iure patron. Freder. de Sens conf. 102. Nobilis quidam nu. 3.* ita ut ex defectu juris & potestatis ipsius Dominae Barbaræ præsentantis, ex illius præsentatione per præfatum Magistrum Hubertum obtenta institutio sit prorsus nulla: quia cessante iure datoris, ius accipientis stare non potest, *l. vero §. Prædium de legat. 2. c. ult. Ne Prælat. nec ius & c.* * Sic ut inde assumi aut prætexi non possit aliquis coloratus titulus, sine quo nemo unquam in iudicio possessório beneficii auditur, aut obtinet, *Lud. Rom. consil. 483. dubitatur primo: scilicetque sit impetranti, quod de suo titulo doceat, obtentum colorato sed vero & legitimo doceat, obtentam collationem scilicet ab Episcopo, illius loci ordinario; ad quem de iure devolvitur collatio beneficiorum ad inferiores collatores pertinentium.* Devolutio enim collationis fit ordinariæ ad Episcopum, qui Ordinarius superior est, *d. Clem. 1. in verb. in non exemptis sua De supplen. neglig. prelat.*

Vnicus tantum restat scrupulus, an Impetranti obstat Opponentis allegatio, quod ex communi recepta sententia patrono laico, seu personæ laicæ non currat tempus quadrimestre ad conferendum patronatum beneficium, nisi à die notæ vacationis, *c. Quia diversitatem in fine & ibi Panorm. de concess. præben. Panorm. in c. Cum propter & in c. ult. De iure patronatus Paulus Citad. in tract. de iure patron. artic. 3. sexta pars quæst. 34. nu. 41.* cuius ignorantia regulariter præsumitur, donec probeatur scientia, *l. Verus de probat.* Caterum hic scrupulus facile eximitur: in primis ex eo, quod patrona hoc beneficium non contulerit, seu ad illud non præsentaverit ex vero vacandi modo, qui est per privationem & sententiam definitivam ex causa delicti latam, & executioni mandatam adversus D. Regnerum novissimum hujus beneficii Rectorem; cum collatio, ex qua Opponens nititur, sit ex causa & modo vacationis pro mortem ejusdem Domini Regneri: * qui modus falsus est, & propter falsitatem vitiat ipsam præsentationem, & ex ea sequuntur institutionem. Ordinarius enim